

TWENTSE POST



MAANDBLAD VOOR TWENTE

HET LANDSCHAP – DE STRUCTUUR
DE NATUUR – DE MENSEN – HET
LEVEN – DE CULTUUR – DE VOLKS-
TAAL – DE GESCHIEDENIS – DE GE-
BRUIKEN – DE STREEKBELANGEN
DE ALGEMENE ONTWIKKELING

HFD. RED. J.W.M. GIGENGACK

NR. 4 APRIL 1970 9^e JRG.

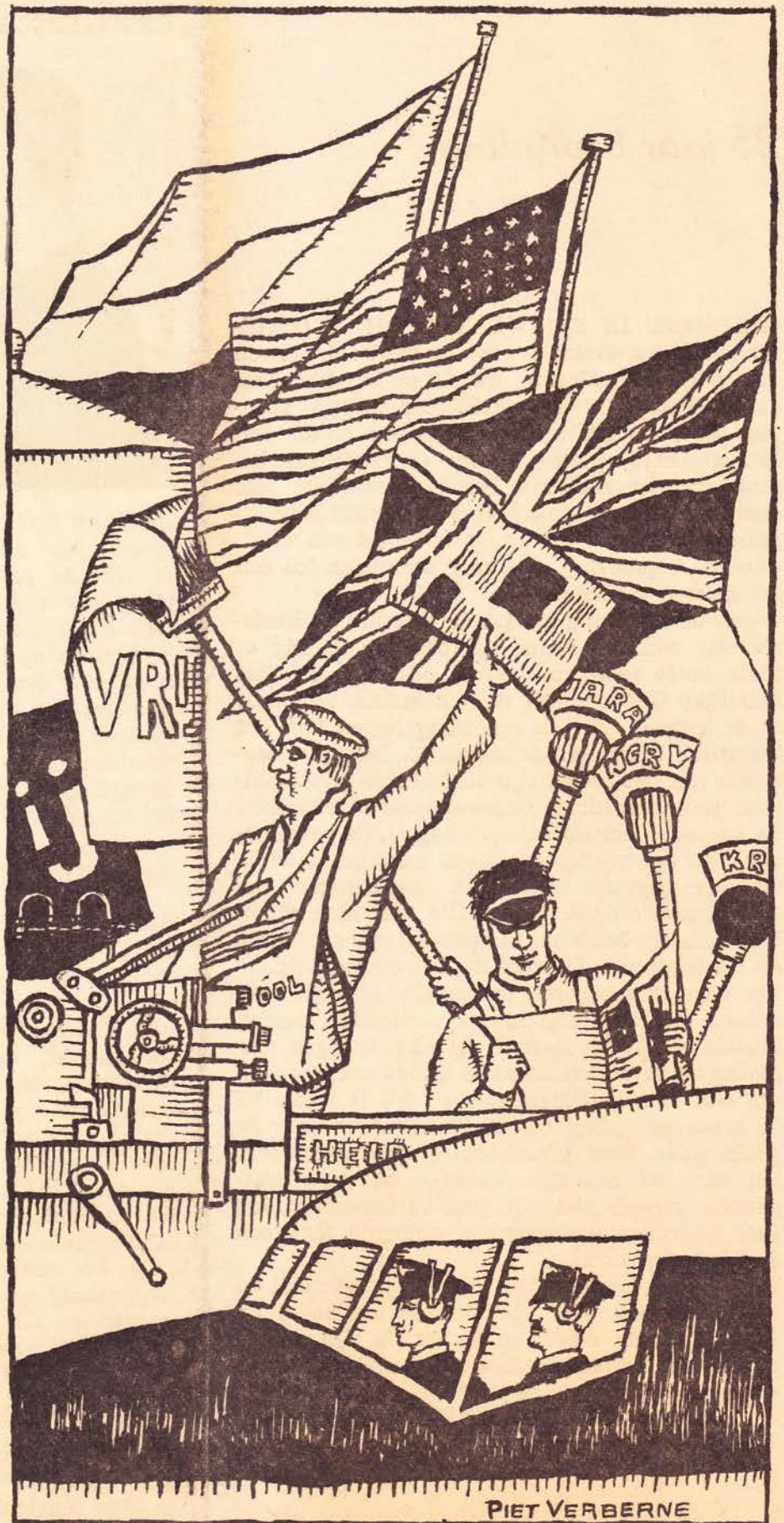
Uit de inhoud:

♦
**25 jaar
bevrijding**

vrijmeningsuiting/vrije ver-
kiezing/vrijheid van verenig-
ing / drukpersvrijheid / vrije
omroep/vrijheid van handel
verkeer/bewegingsvrijheid

Redactie en Administr. TWENTSE POST
(waarin opgenomen tijdschrift Twenteland)
Beekstr. 51 Hengelo (O.) Tel. 17987
Amsterdam-Rotterdam Bank, Hengelo
Postrekening: 820018 t.n.v. Twentse Post
Abonnements-prijs f 3.—. per half jaar
Losse nummers 75 cent per exemplaar

Advertentie-tarieven op aanvraag. Gehele of gedeeltelijke
overname van artikelen enz. zonder toestemming van de Uit-
geefster verboden. Alle publicaties blijven eigendom v.d. Uitg.



PIET VERBERNE

25 jaar bevrijding

GELOVEND IN EEN WERELD, DIE IS OPGENOMEN in een evolutie 'naar de geest': d.w.z. een menselijke samenleving, waarin de krachten van gemeenschapszin en wereldbroederschap rechte de overhand zullen verkrijgen op die van het enghartig privé-, groeps- en nationaal belang, zal het nochtans een eerste vereiste zijn onze ogen niet te sluiten voor de geestelijke misvormingen, die het leven op aarde tot een voortdurende beproeving, ja, voor sommigen tot een hel hebben gemaakt.

Tégen de opvatting in, dat de Wereld Geschiedenis ons omtrent heden of toekomst weinig of niets heeft te leren, menen ook wij, dat het Feitelijke Gebeuren bij uitstek inzicht verschaft in de kwalen, die ten grondslag liggen aan het historisch lijden van de mensheid. De eerste oorzaken van het bederf zijn reeds in de grijze oudheid gesignaleerd: de ongebreidelde machtsdrift, de waanidee der alleenheerschappij, de volkerenhaat, de onverzadigbare zucht naar genot en de mateloze begeerte naar bezit. Verleidingen van uiteenlopende aard, maar álle stemmen zij in hun duistere bedoelingen overeen: *het vertragen en verdelen van de krachten der eenwording.*

Hoe deze verzoeken de gestalte kunnen aannemen van een waarlijk vernietigende macht, hebben wij in het recente verleden in eigen omgeving ondervonden. Daarom dunkt het ons goed om ook in ons tijdschrift even stil te staan bij de grote bevrijding die 25 jaar geleden door de geallieerden werd bevochten op de dienstknechten van het nazi-rijk. Alsmede bij de voorafgaande periode van vijf jaar barbarendom, die voor miljoenen medemensen eindigde met een gewelddadige dood.

Wij doen dit aan de hand van feitenmateriaal en aantekeningen, door de bekende journalist en Twente-kenner Adriaan Buter in zijn zojuist verschenen herdenkingsboek bijeengebracht.

'VUUR OVER TWENTE'.

Opdat wij waakzaam zouden zijn.

GESCHIEDSCHRIJVING



Adriaan Buter (52): „Het is meer dan vijf en twintig jaar geleden, maar voor wie er bij geweest is, zijn de gebeurtenissen even helder, alsof ze vorig jaar hadden plaats gevonden. (—)

Een enkel woord is genoeg, om telkens opnieuw de beelden op te roepen uit een tijd, zoals we er nooit weer een hopen te beleven, maar die wel een onuitwisbaar stempel heeft gedrukt op de persoonlijkheid van onze hele generatie. Bezetting, honger, bombardementen, terreur, verzet, dolle dinsdag, bevrijding — het zijn allemaal woorden, waarachter hele verhalen schuil gaan.”

ALGEGHELE MOBILISATIE

Kort voor de inval van de nazi's in Nederland was Adriaan Buter, aan wiens boek 'Vuur over Twente' wij hier een beknopte samenvatting ontleen, als journalist verbonden aan 'Het Volksblad voor Twente', een uitgave van de arbeiderspers die ter plaatse, waar thans de cliché-fabriek 'Oost Nederland' te Enschede is gevestigd (Ledeboerstraat) een eigen krant drukte.

Op vrije dagen vertoefde hij dikwijls in de landelijke omgeving van Buurse, waar hij op Sinterklaasdag 1939 — wandelend door de bossen en heuvels langs de Buurserbeek — op een Nederlandse grensversperring stuitte.

„Van het voetbrugje over de beek zijn de planken weggehaald en langs de leuning is prikkeldraad gespannen. Zó denkt het Nederlandse leger — dat sedert 28 augustus volledig is gemobiliseerd — de vijanden buiten de grenzen te kunnen houden!”

Andere wegen, die de grens over leiden, zijn versperd door een rij betonnen putringen gevuld met zand, die moeten voorkomen dat hier een vijandelijk leger kan binnentrekken. De Duitsers zullen ze later eenvoudig opzij schuiven.

In de grensplaats Oldenzaal, waar het internationale verkeer voorlopig nog voortgang vindt, arriveren bijzondere gasten op doorreis meestal naar Engeland, omdat de Duitse grond hen te heet is geworden onder de voeten. Een 84-jarige prinses van Britse geboorte (Maria Anna Edith de France), een Britse lerares uit Polen. . . . Het zijn ongewoon drukke dagen voor de Engelse consul.

Op 1 september meldt de krant, dat de Algemene Jeugdraad te Enschede een vergadering heeft uitgeschreven naar aanleiding van een circulaire van de minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen over bescherming van culturele waarden in oorlogstijd. Het gaat om de kunstschaten van het Rijksmuseum Twenthe. Uit vertegenwoordigers van jeugd- en sportorganisaties wordt een werkomité gevormd. „Ik zit er ook in - aldus Buter - en wij vergaderen zwaar over wat we allemaal wel zouden kunnen doen. Na een paar vergaderingen komt er van de hele zaak niets meer terecht.”

In verband met de gespannen internationale toestand wordt er weinig feest gevierd — Koninginnedag gaat rustig voorbij, maar de ridderorden voor fabrikanten en de bronzen eremedailles voor trouwe postbodes en touwpoetsers worden als vanouds uitgereikt.

Blijkbaar weet niemand met de ongewone situatie raad.

BEZETTING

Dan komt de tiende mei. Om 4.10 krijgt de commandant van het grensdetachment 21, dat de weg Vreden-Eibergen moet bewaken, bericht van de eerste grensoverschrijding en enkele minuten later constateert hij persoonlijk, dat de Berkelbrug ten zuiden van Rekken door de Duitsers is bezet. Hij krijgt opdracht de telefoonverbinding te vernietigen en zich achter de IJssel terug te trekken. Zijn soldaten stappen op de fiets en kijken naar het Westen uit. Ver komen ze niet. Het hele detachment wordt door de Duitsers gevangen genomen. In Groenlo kan de Nederlandse commandant nog tot één uur 's middags per radio zijn superieuren in onbezet gebied de beweging van de binnerrukkende Duitse troepen melden.

„Dan heb ik ook de eerste Duitse soldaten al gezien. Twee mannen, in zware uniformen rijden langzaam op hun motor met zijspan over de uitgestorven Gronausestraat Enschede binnen. Twee Duitse soldaten komen ongehinderd onze stad „bezetten” Brutaal kijken zij rond: „wie doet ons wat?” Er doet niemand iets. We weten maar al te goed, dat het bij deze twee niet zal blijven.”

Er zijn mensen, die de gebeurtenissen van deze tiende mei niet kunnen verdragen en die vrijwillig de dood zoeken. Er gaat een schok door ons heen,

wanneer we hun namen horen: Marsman, Ter Braak. . . . dichters uit wier werk wij zo vaak ge-declameerd hebben in de bijeenkomsten van onze jeugdbeweging.

„We willen het aanvankelijk nog niet geloven, dat de Nederlandse tegenstand onder de oppermachtige Duitse druk als een kaartenhuis ineen stort, wij zitten te huilen bij de berichten over het bombardement op Rotterdam. Maar het wordt gauw genoeg duidelijk, hoe de zaken er militair bij staan. Nederland capituleert, na vijf dagen oorlog.”

GEESTELIJKE EN LICHAAMELIJKE BEPROEVING

Bij het boekstaven van zijn herinneringen heeft Adriaan Buter zoveel mogelijk doublures vermeden, omdat sinds vorig jaar de oorlogsdokumentatie van het Almeloze schoolhoofd G. J. I. Kokhuis bestaat; („Twente 1940-1945”, zie TP van juli '69). Van blijvende waarde is, dat Buter talloze afbeeldingen en kopieën in zijn boek heeft opgenomen, die evenzovele indrukken verschaffen van de omstandigheden, waaronder met name de Twentse bevolking moest leven.

Daar is de psychologische oorlogsvoering, de zgn. V-campagne onder leiding van de Engelse kolonel Britton, wiens actie op 20 juli 1941 het bezette gebied in Europa doet overstromen met de V, als symbool van de Vrijheid. „Geen muur, geen schutting of trottoir zonder de letter V. De gemeentereiniging maakt overuren, om de boel weer schoon te krijgen.”

Onmiddellijk vangen de nazi's een uitgebreide tegenactie aan om de morele herbewapening in de kiem te smoren. De 'V' van 'Vrijheid' wordt door hen uitgeroepen tot de 'V' van 'Victoria': Duitsland wint voor Europa op alle fronten.

Gretig leest de bevolking de vlugschriften, die de Engelsen eigenlijk alleen voor Duitse lezers bestemd hebben, maar die hier aan de grens ook wel eens naar bezet Twente overwaaien.

Naast de psychologische druk — de Nederlandse pers is op dit moment een volledig verlengstuk van de Duitse propaganda geworden — is er de toenemende druk van de nijpende voedsel-situatie, belichaamd in een streng distributie-systeem.

„Eten in de oorlog: het is een zaak van leven of of dood. Hoe vaak draaien in deze jaren de gedachten om bonnen en bommen. (—)

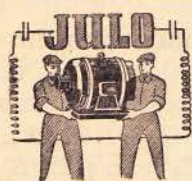
Even grauw als hun produkten, zien de Centrale Keukens er uit, die in de jaren '40-'41 overal in de steden verrijzen. Ze zijn maar als zeer tijdelijk bedoeld en van eensteens muurtjes uit kalkzandsteen opgetrokken. De eerste in Twente komt in april '41 gereed aan de Oliemolensingel in Enschede.”

De gaarkeuken wordt een blijvend verschijnsel in de stedelijke kernen. □

enschede

A. v. d. Leest Radio
Enschede Televisie

Radio onderdelen - Electrotechnische artikelen
Erkend reparateur en installateur
OLDENZAALSESTRAAT 39 - TEL. 10688



Motor defect?
naar **JULO**
direct !!!

Pyrmonstraat 15 · 19
ENSCHÉDE

DAMES! Iets nieuws voor U. Het
VILEDON ZOOMBAND. Zonder
draad en naald en zo'n zoom! In Uw
japon, rok of mantel. In minder dan
10 minuten bent U klaar! Zomen
thans geen probleem meer.

Verkr. bij de Twentse Fourniturenhandel

J. Wagelaar & Zoon

van Loenshof 56-58 Tel. 15684

ENSCHÉDE

ADVERTEREN IS ETALEREN

Voor herenkleding
het beste bij *Besters*

Van Loenshof 12, Enschede



Van Loenshof 10 Tel. 15271
Filiaal: Olliemolensingel 37 Tel. 16118

Voor
lijn- en rastercliché's
Clichébedrijf

**NV v/h Firma
M. J. v. d. Loeff**

Achter 't Hofje 3-7, tel. 19266

H. v. d. Meer & Zn

« GEREEDSCHAPSLIJPERIJ »

Het adres voor alle soorten
staalwaren (slagersartikelen,
scharen en messen, veescheer-
machine's enz.)

BLEEKERSTR 18, TEL. 15509 ENSCHÉDE

S. TEN CATE

STAALHARDERIJ
MOTORENREVISIE

Hessenweg 1 - 9 - Tel. 15413

Jan Stokkentre

Oude Metalen

Enschede

Fijnhout- en Triplexhandel

Fa. W. LANGE

Spelbergsweg 37, Tel. 4538

levert: Fijnhout, Triplex, Hard- en
zachtboord, Vlas- en spaanplaat enz.

FA. H. v. d. BERG

OLDENZAALSESTRAAT 65 - TEL. 12543
STEUNZOLEN, ELAST. KOUSEN,
BREUKBANDEN

Leverancier voor alle ziekenfondsen

Machiefabriek ARENS & Zn

► tandwielen
Perikweg 52

Winkel- en Wandbetimmeringen,



Keuken-
inrichtingen
in alle
maten en
modellen.

Telefoon:
(05420) 17259

ALG. HOUTBEWERKINGS INDUSTRIE
Binnenhaven 136 - Enschede

Wee rekken kan geet naor
zölfbediening
PARAAT

Glanerbrug: bie TET-bushalte
In 'n lunchroom kô'j lekker etten en dreenken

van markies tot landloper

zou men kort kunnen typeren
het boek over

GEORGE DE THOUARS

Twents dichter en pamflettist,
geschreven door *H. Doedens*, dat
in april verschijnt. Intekenprijs
+ f 8.90; na verschijnen + f 10.50.

Uitg. WTKAM, Enschede
de Klomp 22 (tel. 05420/12773)

DIVERSE PLAATSEN

CAFÉ-RESTAURANT

Het Wapen van Beckum

(Wed. Boenders)

Speciaal ingericht
voor diners en partijen

(Gelegen aan de weg Hengelo-Haaksbergen)
Prima keuken - Ruime pakeergelegenheid

- Diepenheim -

Hotel De Zwaan

Specialiteiten-Restaurant

Ook zondags geopend. Goede parkeergelegenheid.

- Denekamp -

om zijn natuurschoon, zijn beziens-
waardigheden, waaronder een natuur-
historisch museum, en zijn goede logies
accomodatie, zeer bekend als

VACANTIEOORD

biedt tevens gunstige gelegenheid voor
INDUSTRIEVESTIGING

Voordelig terrein. ruime arbeidsmarkt. bevolking
volkomen industrie-minded. Inl. bij het Gem.huis.

DENEKAMP..

Dan een bezoek aan het museum:
„Natura Docet”. Of een wandeling op
't landgoed Singraven met watermolen
en een rondleiding in het kasteel.
Inlicht: VVV, Grotestr. 15. Tel. 1205; bgg 1310.



Havezathe
Het Everloo

Bekend om de
pannekoeken

VOLTHE
(bij Oldenzaal)
Tel. 05411 - 244

„Op het laatst worden de porties wel kleiner, want ook de Centrale Keuken kan geen voedsel uit het niets bereiden. De grote voorraden peulvruchten, opgeslagen in het slachthuis van Enschede, zijn in het voorjaar van '45 tot vrijwel nihil geslonken. Gelukkig blijkt er twee dagen na de bevrijding in de Hengelose haven een tot zinken gebracht schip te liggen, waarvan de deklading nog net boven water uitsteekt. Die lading bestaat uit mollebonen. Gedwee eten de klanten van de gaarkeuken zes dagen achtereen Groninger mollebonen. Maar niemand moppert, wanneer een jaar later de twee keukens in Enschede en de centrale keukens van Oldenzaal, Borne, Hengelo en Almelo opgeheven kunnen worden....”

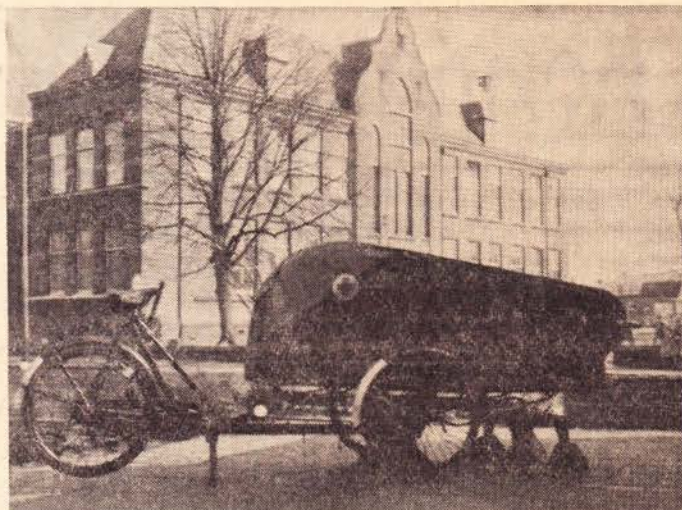
TERREUR

Uit het hierboven geschetste totaal-beeld '40-'45 zou men gemakkelijk kunnen konkluderen dat het allemaal nogal meeviel met het juk van de bezetting. Niets is minder waar. Op het leven van alle dag rustte een loodzware dreiging, al was het alleen maar de wetenschap, dat men stond tegenover een horde barbaren, voor wie geestelijke normen en gevoelens van menselijkheid ten ene male hadden afgedaan.

De geallieerde bombardementen overal in Twente, hetzij tengevolge van navigatiefouten, luchtgevechten of doelbewuste akties, waren — ondanks de grote verwoestingen en de vele slachtoffers — niet zo slopend voor het moreel als het pathologische gedrag van de Hitler-trawanten. Hun arrogante laarzengetrappel, hun hysterisch gebral, hun arglistige alomtegenwoordigheid beheerste het verstands- en gevoelsleven van de bevolking elke dag opnieuw. Maar bovenal waren het hun onmenselijke daden, die het geloof in vrijheid en recht bij allen zwaar op de proef hebben gesteld.

Gijzelaars moeten met hun leven borg staan voor de rust in het bezette gebied. Gebeurt daar toch wat, dan is fussillieren de consequentie. Zo worden op 16 okt. 1942 vijftien politieke gijzelaars — waaronder drie Twenten (twee streekgenoten waren persoonlijke vrienden van de auteur) — verantwoordelijk gesteld voor sabotage-daden van verzetslieden en doodgeschoten.

Ondanks de Duitse terreurdaden in heel het land, bleef de Nederlandse bevolking moedig zichzelf. Een bewijs voor de karaktervastheid van de grootste meerderheid van ons volk, zijn de massaal onderstreepte protesten tegen maatregelen, die je als Nederlander gewoon niet langer kúnt verdragen. Zo'n verzetsdaad, in Twente gegroeid, is de april-mei-staking van 1943, die zich richtte tegen het Duitse voornemen, om de in 1940 vrijgelaten Nederlandse krijgsgevangenen opnieuw naar Duits land te voeren. „Op 3 mei worden bij de Broerierd



...Rode Kruis-transport in oorlogstijd....

Zieken en gewonden moesten veelal met primitieve middelen worden vervoerd, hetgeen deze maand te zien was op de tentoonstelling '40-'45 te Delden.

in Enschede zeven arbeiders van Jordaan/Haaksbergen, die gestaakt hebben, neergeknald. Twee ontkomen aan het bloedbad, maar een van hen gaat de volgende dag weer naar zijn werk en wordt prompt gearresteerd en ook doodgeschoten.”

Op 24 oktober is er een grote razzia in Enschede. „Alle mannen moeten zich melden; wie niet komt, wordt doodgeschoten, zo wordt via luidspreker-auto's bekend gemaakt. Onderweg in de Langestraat zien we een doodgeschoten jongeman liggen. Hij had in vrouwekleden gehuld een poging gedaan om te ontkomen, was ontdekt en zonder pardon neergeknald. De hele dag laten de moffen het lijk liggen, als afschrikwekkend voorbeeld.”

Enkele dagen voor de bevrijding hebben verzetslieden in Wierden spijkers gestrooid om de vlucht van de Duitsers te bemoeilijken. „Twintig politieke gevangenen worden op donderdag 29 maart uit de Almeloze gevangenis gehaald. Natuurlijk hebben zij geen spijkers gestrooid, maar de verzetsdaad moet vergolden worden. De twintig worden in een vrachtauto geladen en in de richting Wierden gereden. Tegenover de fabriek van Ten Bos stopt de auto, tien mannen moeten uitstappen en worden op een rij gezet. Meedogenloos worden ze doodgeschoten, de lijken vallen kris kras over elkaar. Omstanders wordt verboden de lijken te bedekken. Daarna zet de vrachtauto zich weer in beweging. De overgebleven tien worden even later nabij de Grimberg aan de Rijssensestraat op dezelfde beestachtige manier vermoord.”

Het zijn momentopnamen uit een onafgebroken reeks van nazi-misdaden, waarin de jodenvervolging en -uitroeiing een tragisch hoogtepunt vormt.

hengelo

BLOEMSIERKUNST
K. Lunia & Zn.
Tuindorpstraat 38, Tel. 12751

Het beste adres voor:
**GEDISTILLEERD, WIJN, BIER,
LIKEUR, LIMONADE**
Fa. Jac. Krabbenbos
Molenstraat 18

*Nu ook Alfa-Romeo
in Hengelo-omgeving*



AUTOMOBIELBEDRIJF **ERNE**
Deldenerstr. 42, Tel. 12120

VERLICHTING
v. Merksteijn

Burg. Jansenplein 35 · Tel. 18556

BEHANG EN VERF
Fa. Wed. J. Walhof
Beekstr. 29 Hengelo



Ijzerwaren, Gereedschappen, Bouwbeslag,
Tuin- en Huish. artik.

A.H. Knoef
OLDBENZAALSDEWEG 20
HENGELO

Timmerfabriek
Hannink

Hengelo (O.) — Tel. 13701

Levering van:
kozijnen, ramen, deuren, trappen
enz. voor utiliteits- en woningbouw

PORTJE
Deldenerstraat 8
Hengelo (O.)



DAMES-, HEREN-,
KINDER-PYAMA'S
EN -ONDERGOED,
SCHORTEN, ENZ.
Altijd goedkoop

H. ter Braak
Gasconvectoren, Haarden, Electro-
en Sanifair
Bornsestraat 24 Tel. 16137



**HOBBYHUIS
Hackfort**

BERGWEG 9, HENGELO

HET SPEELGOEDPALEIS
Teutelink
Enschedeesestr. 22, Hengelo

Broekhuis
de boekhandel
met de grote keuze!
Enschedeesestraat 19 - Hengelo

SINDS 1845:
Van Wezel

Transport — Montage
Kraanverhuur
Tel. Hengelo 19541
Tel. Amersfoort 11333
„Wiej veurt van allens”

VERSTEEG's veerve
veur hoes en earve
Molenstraat 20
Hengelo (O.) — Tel. 12207

H. J. Krakkers
AANNEMERSBEDRIJF
Tel. Hengelo 12964
Nieuwbouw, Onderhoud- en Betonwerken

● MEUBELEN
● TAPIJTEN
● BEDDEN
PETRI voor de moderne
woninginrichting!
MARKTSTR. 15

Automobielbedrijf
Van Laar
en
Feijten

Enschedeesestr. 127 · Tel. 13983 · Hengelo
DAF

ADVERTEREN IS ETALEREN

Ruischer en Hartgers
Voor elektrische apparaten
en installatiewerken
DRIENERSTRAAT 4 — HENGELO
(tel. winkel: 14878 — tel. installatie-afd. 10436)

Klaant'n van BISCHOFF
Bint almaal vol lof
Ne dame of heer . . .
Ze komt aaltied weer, want:

Bischoff
HENGELO

hef 't beste wat er is
Oawertuigt ow van dizze waarheed

MORSINK
SOLASPECIALZAAK
Sewieren

Weemenstr. 6, Tel. 17832 Hengelo

VIOS gebouw
Self Service
maaltijden à f 2.85

(Ook bij U aan huis)

Beekstr. 10, Hengelo
TEL. 05400-12612

BEVRIJDING

Eerste Paasdag, 1 april 1945. Terwijl de Duitsers nog proberen te ontkomen, naderen uit de richting Boekelo de eerste Britse tanks de Haven van Enschede. Haaksbergen heeft al vroeg op deze Paasdag kennis gemaakt met de bevrijders. Op 2 april viert Oldenzaal bevrijdingsdag. Hengelo volgt op 3 april. In Delden gaan de vlaggen uit op 4 april en Almelo wordt de 5e april bevrijd. Goor volgt op 8 april. De verdrijving van het ondiep uit Twente duurde een volle week. Na 25 jaar nog altijd een gebeurtenis in ons leven met een emotionele achtergrond.

„Opnieuw, na zoveel eeuwen, had Nederland 'het schrikkelijk pleit van dwang en vrijheid' beleefd. Geen tachtig jaar ditmaal, maar de vijf jaren, die deze worsteling duurde, waren zeker van geen geringere uitwerking. Verwoesting en moord, drainage van menselijke waarden, wij hebben het allemaal moeten ondergaan of op zijn minst moeten aanzien.”

De ouderen onder ons zullen hun persoonlijke herinneringen aan de jaren '40-'45 gemakkelijk kunnen verbinden met de vele beelden, die Adriaan Buter in zijn herdenkingsboek heeft bijeengebracht.

Voor de jongere generatie, die aan de Duitse inval, de bezetting, de bombardementen, de terreur- en verzetsdaden, alsmede aan de bevrijding slechts vage of helemaal geen herinneringen bewaart, is dit boek een leerzaam document. Zij immers zijn de nieuwe dragers van de krachten der vrijheid. Vrije meningsuiting, vrije verkiezing, stemrecht, recht van vereniging, drukpersvrijheid, omroepvrijheid, vrije kunsten, vrije handel, vrij verkeer. Uit documentair oogpunt tenslotte vormt het herdenkingsboek *'Vuur over Twente'* een waardevolle bijdrage tot de regionale geschiedschrijving. De auteur heeft een dorre opsomming van feiten vermeden en laat menselijke gevoelens ruimschoots aan bod. Dit heeft er in belangrijke mate toe bijgedragen dat hier geen wezensvreemd werkstuk is ontstaan, maar dat de lezer kan meevoelen, herkennen en begrijpen.

UTG. TWENTSCHE COURANT NV. [PRIJS: 4.90]

(Adv.)

„Vuur over Twente” flitsen van oorlog en bevrijding

door Adriaan Buter

1e oplage 2000 ex. uitverkocht

2e druk verschijnt medio juni

HERDENKINGEN/ TENTOONSTELLINGEN



bevrijdingstentoonstelling in 'de Waag' te Almelo

25 JAAR VRIJHEID

○ In een uitbundig met vlaggen versierd MARKELO arriveerde op 14 april hare majesteit Koningin Juliana om een krans te leggen bij het verzetsmonument op de Markelose berg. De vorstin kreeg de eerste bundel rijmprenten aangeboden, die de culturele raad van Overijssel ter gelegenheid van de bevrijdingsherdenking heeft uitgegeven. Volgens bracht de Koningin een bezoek aan de Canadese begraafplaats in Holten, waarna een herdenkingsbijeenkomst volgde in de Grote Kerk te Zwolle.

○ Eerder in deze maand, op 1 april jl., hielden tweehonderd oud-verzetsstrijders een reünie in ENSCHEDE. Na de officiële ontvangst in de hal van het raadhuis, waar een kleine expositie over de oorlogsjaren was ingericht, legde men op het r.k. kerkhof een krans op het graf van dr. H. A. Thiadens, zenuwarts en commandant van de BS, die op de drempel van de vrijheid — samen met zijn adjudant P. Breugelman — in handen van de Duitsers viel. Zij hadden o.a. armbanden van de Binnenlandse Strijdkrachten bij zich en werden terstond gefusilleerd. In het restaurant A.B., waar de oud-verzetsstrijders een broodmaaltijd gebruikten, werd besloten om een Vriendenkring Voor-malig Verzet op te richten voor alle mensen, die betrokken zijn geweest bij het verzet in Twente.

○ Behalve in Enschede (stadhuis) werden deze maand ook in andere plaatsen bevrijdingstentoonstellingen gehouden, zoals in Hengelo (kunstzaal), Almelo (de Waag) en in Delden (alg. bibliotheek). In het raadhuis van Diepenheim wordt in de 1ste week van mei een tentoonstelling '40-'45 gehouden.

KRONIEK VAN DORP EN STAD

DIEPENHEIM — De ontwikkeling van de gehele tijd tussen 1675 en 1849 samenvattend kan men konstateren, dat er in bepaalde Twentse plaatsen een voortdurende belangrijke bevolkingsvermeerdering is, terwijl in anderen de bevolking slechts weinig vooruitgaat. De snelle groei van Borne, Haaksbergen en het richterambt Oldenzaal is slechts een tijdelijk verschijnsel. Alleen in het richterambt Enschede is er sprake van een steeds voortdurende snelle vermeerdering. Bij de Twentse steden geldt hetzelfde voor de stad Enschede. Stilstand is er slechts in het kleine RICHTERAMBT DIEPENHEIM, hoewel ook het uitgestrekte Kedingen geen bloeiende indruk maakt. Het STEDEKE DIEPENHEIM maakt onverstoort een pas op de plaats.

OMWENTELING

Grote veranderingen op politiek¹⁾, maatschappelijk en economisch gebied — bij vorige gelegenheden reeds in onze historische overzichten gemereerd — kenmerken de overgang van de 18e naar de 19e eeuw. Onder de drukkende last van de schulden had de hervormde provinciale regering in 1764 opnieuw de mogelijkheid opengesteld tot afkoop der horigheid, doch de meeste hofhorigen wensten om economische redenen liever bij hun oude toestand gelaten te worden. Eerst ná de FRANSE TIJD kwamen de meeste domeingoederen in particuliere handen; (1830). Op 1 nov. 1782 zag JOHANDERK VAN DER CAPELLEN TOT DEN POL zijn jarenlange strijd voor de afschaffing van

de drostendiensten met een definitieve overwinning bekroond; [zie 'Kroniek van De Lutte', TP dec. 1968]. In 1811 was het met het bestaan van de hofgerichten gedaan. De tijd van de hofmeiers was voorbij. Van hogerhand werd de inlevering geëist van alle stukken van hun gerichten; ['Kroniek van Borne', TP okt. 1967]. De teelt van veevoedergrassen aan het eind van de 18e en het begin van de 19e eeuw heeft de noodlottige cirkel van de plaggenbemesting doorbroken. Er kon meer vee worden gehouden, dat meer dierlijke mest gaf; ²⁾. Het uitgestrekte plaggenland kon in cultuur worden gebracht. Omstreeks het midden van de 19e eeuw vond overal in Twente de verdeling der 'gemeene gronden' plaats.

Niet alleen op het platteland voltrokken zich ingrijpende veranderingen. In de tweede helft van de 19e eeuw (na 1860), als men in de textielindustrie steeds meer gebruik gaat maken van stoommachines, begint een tweede industriële periode die zich in de Twentse steden voltrekt. Het STEDEKE DIEPENHEIM heeft aan deze ontwikkeling echter geen deel.

Is het haar centrale ligging midden in een 'feodale lusthof' die de ontplooiing van stad Diepenheim heeft afgeremd? In het midden der 17e eeuw woonden op de verschillende havezaten rondom het Stedeke de voornaamste personen der Overijsselse regering, als de drosten van Salland, Vollenhove en Twente, benevens verschillende leden van de Ridderschap; ³⁾. Ook echter nadat de grote rol van de adel was uitgeteld, bleef de feodale voorgevel overeind staan. Wonen op een havezate werd een status-symbool voor fortuinlijke burgers. ⇨

De nederige woninkjes van de burgers in het Stedeke Diepenheim staan in schrille tegenstelling tot de kapitale landgoederen in de naaste omgeving.



VOETNOTEN

- ¹⁾ Bij de omwenteling van 1795 werd in het Stedeke Diepenheim een municipaliteit ingesteld van zes leden, bijgestaan door een secretaris en in het Gericht een dergelijk orgaan van zeven leden. Na de reorganisatie van 1798 treffen we evenwel weer zes burgemeesters aan. In 1811 wordt uit Stad en Gericht één gemeente gevormd, bestuurd door een maire, een adjunct-maire en 10 gemeenteraden.
- ²⁾ Blijkens de lijsten van de rundveetelling voor het fonds ter bestrijding van de rundveepest in 1800 (RA Ov. Statenarchief) zijn in Twente — met uitzondering van Diepenheim en Stokkum — de rundveebezitters met meer dan 10 runderen vrij zeldzaam. Minder dan drie stuks per eigenaar vindt men in geheel Twente, met uitzondering van Kedingen en Diepenheim. Een lijst van het richterambt Diepenheim van 8 Sept. 1578, waarin de erven in dit richterambt worden opgesomd met het aantal paarden en runderen, laat zien dat er tussen 1578 en 1800 niet veel verandering in de veestapel is gekomen. Voor de veeboer is het rundvee houden echter een hoofdbedrijf, voor de bouwboer een nevenbedrijf, noodzakelijk voor de mestwinning; [Slicher van Bath: 'Een samenleving onder spanning', blz. 416 en 504 t/m 511].
- ³⁾ Snuif, 'Verz. Bijdr.', blz. 164 ev.

FEODALE FACADE

Reeds memoreerden wij dat de weduwe van de gefortuneerde Diepenheimse houthandelaar Van der Sluys: *Willemyna Bloemendal*, in 1719 het HUIS WESTERFLIER aankocht en tot woning verkoos.

De HAVEZATE NYENHUIS, in 1789 door vermaking toegefallen aan *Alexander J. A. Baron van Westerholt*, werd één of twee jaar later door verkoop eigendom van *mr. Willem Cornelis Boers*, die vermogend uit Indië gerepatriëerd, het Huis voor een groot gedeelte, althans de voorgevel liet vernieuwen. Op 11 mei 1799 ging het door verkoop over aan *Gerrit Schimmelpenninck*, wijnkoper te Deventer, ten behoeve van diens tweede zoon, de latere raadspensionaris *RUTGER JAN SCHIMMELPENNINCK*, verdediger van onze nationale onafhankelijkheid. Hij bewoonde de havezate van 1806 tot 1812. Na de ineenstorting van Napoleon's rijk (in 1813) betrok hij haar opnieuw. In 1825, tijdens een winterverblijf in Amsterdam, blies *RUTGER JAN* — geboren op 23 oktober 1761 te Deventer en opgeklommen tot '*de ongekroonde Koning van Holland in de Franse Tijd*' de laatste adem uit. De reisbeschrijver Craandijk vermeldt in zijn '*Wandelingen door Nederland*': „*De herinnering aan een groot en goed man verheft Het Nyenhuis tot één dier landgoederen, die het waard zijn dat zij worden gekend door de Nederlander, die in zijn land geen vreemdeling wil zijn en die zijn volk lief heeft.*”

In het zesde geslacht der *Sloet's* op de HAVEZATE WARMELO — aan welk bezit in 1732 tijdelijk het PECKEDAM werd toegevoegd — gaat Huis W. na publieke veiling in eigendom over aan notaris *Coinck Westenberg* te Deventer, die het in 1880 weer uit de hand verkocht aan *Hendrik van Boven*, particulier te Diepenheim. Diens weduwe verkocht de havezate drie jaar later aan *Louis Jules Markies d'Auriol*, prins van Parma, te Parijs, wiens douarière het in 1892 van de hand deed, waarna het voor een bedrag van 15 mille eigendom werd van *mevr. de wed. Jeremias Meyjen*, geboren *A. H. Weier*, die het sinds 1893 bewoonde met haar zoon de oud-burgemeester van Diepenheim *Jeremias M.* en haar behuiddochter. Thans is Huis Warmelo eigendom van *prins Bernhard* en biedt het onderdak aan diens moeder *prinses Armgard*, geboren 18 dec. 1883 in Bad Driborg (W. Dtsld) en sedert 1952 te Diepenheim woonachtig.

Eind 1966 diende de thesaurier van prins Bernhard een bezwaarschrift in tegen het zogenaamde 'bestemmingsplan Zuid', een stedelijk uitbreidingsplan voor Diepenheim, ontworpen door ir. C. Pouteroyen uit Nijmegen. De vrees van de beheerder,

dat ten gevolge van genoemd bestemmingsplan de landelijke rust rondom de havezate Warmelo wordt verstoord — men denkt hierbij aan het uitzicht, de inktijk, aan lawaai en aan de mogelijkheid van inloop als gevolg van een verminderen van de afstand van de woonbebouwing tot 'Warmelo' — werd op 2 dec. 1966 tijdens een vergadering van de Diepenheimse gemeenteraad ongegrond verklaard. De afstand van de havezate tot de eigenlijke bebouwing wordt in het bestemmingsplan teruggebracht van 450 tot ongeveer 300 meter, hetgeen nauwelijks een aantasting van de privacy kan worden genoemd, zo redeneerde men. Bovendien wordt over het hoofd gezien, dat amper 100 meter vanaf de havezate een openbare weg loopt. De zeven man sterke gemeenteraad achtte het plan Zuid juist een verbetering voor 'Warmelo', omdat daarmee het uitzicht op de vrij rommelige achterkant van de Diepenheimse bebouwing zal worden vervangen door een uitzicht op groen en bungalows.

Geheel in de lijn van de feodale geest, die nog altijd tastbaar rondom het Stedeke Diepenheim waart, wist zich het '*College van Borgmannen en Borgemeesteren*' te handhaven, zij het dan, dat ook de gemeente Diepenheim sedert de Franse Tijd (1811) slechts één burgemeester rijk is en dientengevolge de naam van het college gewijzigd is in die van '*Borgmannen en Burgemeester*'. Onder voorzitterschap van de thans 88-jarige baron J. W. J. de Vos van Steenwijk, die ruim veertig jaar geleden eigenaar werd van HUIS DIEPENHEIM, ontmoeten de mannelijke vertegenwoordigers van de havezaten Huis Diepenheim, het Nyenhuis, Weldam, Warmelo en Peckedam elkaar — tezamen met de burgemeester — één keer per jaar in het raadhuis van Diepenheim om aan de revenuen van de fondsen, die dit college ter beschikking staan, een bestemming te geven '*ad plus usus*' (ten behoeve van de behoeftigen), zoals het oude reglement van de Provisory voorschrijft. Een vorm van liefdadigheid, die de hedendaagse mens enigszins folkloristisch aandoet.

Ook in het nabij gelegen Goor heeft een borgmanschap bestaan, die daar echter in de loop van de tijd is verdwenen.

Ongetwijfeld danken wij aan de sterke concentratie van grootgrondbezitters rondom Diepenheim het behoud van veel natuurschoon. In handen van de nijvere boer zouden de prachtige bos-complexen en enkele bewaard gebleven heidevelden stellig reeds lang zijn omgezet in bouw- en weideland. De toegankelijkheid van deze natuurgebieden is in de laatste jaren ten dele verruimd, maar laat ook nog te wensen over.

(Slot volgt.)

SPAR



NIEUW:

Heerlijk
frisse

**Magere Vruchten-
Yoghurt** (aardbeiensmaak)
56 ct per halve liter

De melkman van de H.C.M. heeft het.

Eethuis
„t Centrum”

(Eig. B. Droste)

BEEKSTRAAT 5 - HENGELO

prima keuken

Specialiteit: **Zigeuner-Bief**

Geopend van 23.30 tot 00.4 uur

**DIVERSE
PLAATSEN**

BOERENLEENBANK

Wegdam

Voor alle bankzaken, Voorschotten,
Credieten en lopend rekeningverkeer.

Boerenleenbank De Lutte
MET KANTOREN TE DE LUTTE
OVERDINKEL, GLANERBRUG
Hoge rente voor al Uw ingelegde spaar-
gelden. Lage hyp.- en voorschot-rente

**Coop. „De Landbouw” W.A.
GOOR**

Het adres voor:

Mengvoeders onder C.L.O.-
controle, Meststoffen, Brand-
stoffen, Bestrijdingsmiddelen,
Kruidenierswaren, Landbouw-
werkzaamheden enz.

Makelaarskantoor
ROTTINK N.V.

Deldenerstraat 36-38, Telefoon 13041, Hengelo (O.)

VASTE GOEDEREN ♦ ASSURANTIËN ♦ HYPOTHEKEN

COOP.

RAIFFEISENBANK

Parallelweg L.S. Hengelo Tel. 10061
Bijkantoren: Oldenz.str. 168, Beukweg 81
en Oelerweg 28.

RADIO EN TELEVISIE

Blaupunkt - Philips - Erres

Radio Redemeijer

(OOK VOOR KLEUREN-TV)
Emmastraat 10, Hengelo

B.G.J. Meekes

Autospuitinrichting

AARDOLIESTR. 16 TEL. 17529

't Is ne oetgemaakte zaak:

„Wa'j ook koopt, 't is aaltied raak
a'j bie' Elbert kieke' gaot!”

Da's méér weerd as nen goeien raad

G. Elbert TWEKKELERPLEIN
(Waarbekeweg) Hgl.

Rijwielen - Motoren - Bromfietsen

EEN ABONNEMENT OP DIT
BLAD KOST f 6.00 PER JAAR



VOLKSWAGEN

Onderhoud · Service · Verkoop

AUTO-
BEDRIJF

HUISKES NV

Deldenerstr. 134

Hengelo

**Autospuitinrichting
BEVELSBORG**

Ingericht met moderne AUTOSPUIT, en
MOFFELCABINE

BINNENHAVEN 68 TEL. 14432

ADVERTEREN IS ETALEREN

J. A. J. Strengers & Zn NV
Haaksbergen - tel. 05427/1297
BLANKENBURGERSTR. 11
bronbemaling, grondboringen,
gas- en waterfittersbedrijf.

RAIFFEISENBANK



'Kedingen'

te

**Goor en Diepenheim
voor al uw bankzaken**

ADVERTEREN IS ETALEREN

GAAS- EN HEKWERKEN

Leveren en plaatsen afrasteringen. Alle
materialen ook los verkrijgbaar. Ge-
drukt geweven- en harmonikagaas etc.

— RUEPERT N.V. —

Willemstraat 72-78 - Tel. 12537 - Hengelo

BOERENLEENBANK

Weerselo

Verzorgt al uw bankzaken. Hoogste spaarrente.

**TRACTOREN
SCHOLTEN**

Deurningen - Tel. 228

Schoenen en reparaties Marktstraat 19
Hengelo

SJOERD van der LAAN

VOLKSGEBRUIKEN

PINKSTERBRUID EN ONTLUIKENDE NATUUR

IN DE GLOED VAN DE VOORZOMER VERHEFF-
fen pinkster- en meibloemen hun tere bloeme-
lijfjes boven het jonge, bedauwde gras. Op sommige
plaatsen vormen lelietjes-der-dalen een carillon
van sneeuw witte klokjes. Uit de eikekruinen glij-
den speels en zonder gewicht de laatste draadjes
van de stuifmeelbloeisels. De juichende 'dudlio'-
roep van de wiewaal, wiens geelzwarte lijf sierlijk
door de rode beuken golft, het vertrouwd geluid
van de koekoek en het snorrend kirren van de
tortel in de luchtige houtopslag, de krijtende stem
van de gierzwaluw en het knerpen van de kwartel-
koning (het zijn alle Afrika-reizigers) passen
wonderwel in het merkwaardige koor van de voor-
zomer in ontluikend Twenteland.

De overlevering wil, dat ver vóór de kerstening van
het volk der Saksers de jonge maagden zich in de
prille ochtend van de meidag in het bedauwde gras
gingen baden om zich eeuwige jeugd en schoonheid
te verwerven. Het dauwtrappen op Hemelvaarts-
dag zou met dit gebruik in historisch verband
staan.

Ook zonder deze en andere afstammings-theorieën
valt het ons niet moeilijk, om het ontluiken van
de natuur in direkt verband te brengen met schoon-
heid en prille jeugd: een combinatie, die in Twente
sinds mensenheugenis gestalte vond in de figuur
van de 'Pinksterbroed'. In Noord-Oost Twente ken-
nen we ze nog, de groepjes van meestal acht meis-
jes, met in het midden een schattige mini-bruid.
Zij loopt onder een boog versierd met groen en
bloemen, vastgehouden door twee begeleidsters en
zinnebeeld van de ongerepte bloei van de jeugd.
De overige kinderen nemen de gaven van de buurt-
bewoners in ontvangst, bestemd voor een zieke of
een ander door de kinderen vastgesteld doel. In
enkele plaatsen komen de pinkstergroepjes na hun
rondgang door de buurten bijeen om gezamenlijk
te dansen onder de Pinksterkroon, die — op een
hoge staak geplaatst — eveneens met groen en
meibloemen is versierd.

Tegenwoordig wordt er een ander liedje gezongen,
maar Van Deinse heeft een versie opgetekend,
waarin de volgende regels staan vermeld:

*Pinksterbroed, luieroet,
Haste mer eerder oppestaon,
Dan haste met de Pinksterbroed met können gaon.*
Vroeg uit de veren doet derhalve ook de jonge
mens deugd en is ook het ideaal van de jeugd van
Genemuiden, die in de vroege ochtend van de 1ste
mei de 'luie motte' ronddraagt; (vroeger een lang-
slaper, die thans echter vervangen is door een pop).

STREEKTAAL



De BLOOMENWEI

*Wat steet de wei van bloemen vol,
Wat tiert zik non den lèèwensvlood,
As of ze aower broezen wol
Van loeter lost en mood.*

*En baowen eer: goold gelle wolk.
Zee wèèwt zo zeut met zulverzank:
Dat is dat klèène, vlugge volk,
Dat an de bloomen hank.*

*Gen wonder, dat de zonne met
Zo'n gengelveutjen veerder geet;
Mi'j duch, dat zee nen helen zet
Verwonderd stille steet.*

DE MEI KWAM MI'J TE MEUTE

*Ik weet ne wei, dee lig zo stil,
As of zik een verbèrgen wil.
Daor stunnen bloomen zonder tal
Oop den helen akkerwal.*

*Ik gung zo mienen stillen gang
De weide duur, wa uren lang.
Daor kwam de Mei mi'j in de meut,
Ik was nog jonk, oop lichte veut.*

*Ik keek nich oop, ik bleef nich staon,
De Mei is dow zienen weg egaon.
Verwelkt staot non de bloomen al
Oop den helen akkerwal.*

*pastoor Augustin Wibbelt
(platduits dichter, Westfalen)*



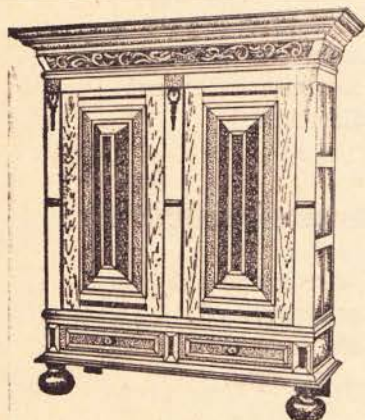
oldenzaal



**de zaak met meer
dan 150 toonkamers**

ERRES PHILIPS
TELEVISIE
Ben Lansink Oldenzaal
Grotestr. 20 Tel. 2981

ADVERTEREN IS ETALEREN



Door de eeuwen heen een meubelstuk, dat sfeer geeft in elk interieur. Permanente expositie in onze toonzalen van vele modellen Gelderse kussen- en rankenkasten

Smellink - Oldenzaal

KIP	KIP	KIP
regelt Uw schade	deukt Uw auto uit	spuut Uw auto

AUTOSPUITBEDR./UITDEUKINR.
Esstraat 6 - Tel. 2251 - Oldenzaal

GESCHENKBON



G. Morselt fl.

Zoveel schitterende geschenken...
En evenzoveel verschillende smaken.
Geef een geschenkbond.

Blij met een geschenkbond

G. Morselt

Voor
een deskundig uitgewerkte
C.V.-installatie

E. HEIDEMANN & Zn

Boterstraat 13-15, tel. 2077
Eekboerstr. 71, tel. 2708; b.g.g. 2349
OLDENZAAL

Diverse plaatsen

COOP. ZUIVELFABRIEK
De Eendracht
ROSSUM

Het beste adres voor alle zuivelproducten

ADVERTEREN IS VERKOPEN

WAAROM NAAR:

Ootmarsum?

Karakteristiek stadje, rijk
aan folklore, bos en hei,
A.N.W.B. - oriëntaertafel,
't hoogste punt van Twente.

Schitterende vergezichten
over Twente en Duitsland
NIEUW verwarmd openluchtzwembad!

**Tubbergen
met Vasse
en
Hezingen**

Rustige, bosrijke
omgeving

Eenvoudige en
gemoedelijke be-
volking

Lage pensioen-
prijzen en lage
tarieven.

Inlichtingen V.V.V. Tubbergen

VOOR **KLASSIEKE** EN
STIJLMEUBELEN

[tevens eigen fabriek
naar eigen ontwerp]

fa Busscher & zn

Woninginrichters
Denekamp Tel. (05413) 1226-1478

Tassen en Lederwaren

GROBBE

Brinkstraat 46 - Tel. 1456 - Denekamp

TELGENKAMP's
zaadhandel

Het adres voor tuin-, bloem-
en landbouwzaden, bestr.midd.
Molenstraat 6, telefoon 2958

**Speciale
reparatie-afdeling
Antieke Uurwerken.**

TH. BUDDE

JUWELIER-ANTIQUAIR
OOTMARSUM

Marktstr. 10 - Tel. 05419/261

„'N BUSKE LATE BLEUIERS"

(Toon Borghuis, Oldenzaal)

Boekhandel Bruggeman, Oldenz.
Boekhandel Witkam, Enschede
Bij de Twentse Post uitverkocht!

Samen sterk! - Koopt bij de
adverteerders van dit blad!



Autobus-
onderneming
Oldenzaal

Lijndiensten
Oldenzaal - Denekamp - Grens - Nordhorn
Moderne touringcars
Uitgebreid reizenprogramma
In de zomermaanden elke dag tochten in Overijssel
en het Duitse grensgebied

UIT STAD EN STREEK

MEDISCHE STUDENTEN NAAR TWENTE

ENSCHEDI — „Tussen de medische faculteit Groningen en het ziekenhuis 'Ziekenzorg' zal een relatie tot stand komen, waardoor het mogelijk zal zijn om in dit ziekenhuis een beperkt aantal co-assistenten op te nemen. Bij de plannen voor de nieuwbouw van 'Ziekenzorg' zal rekening worden gehouden met de eisen, die de affiliatie (aanneming als opleidingsziekenhuis; red.) stelt". Aldus dr. G. A. Veringa, minister van onderwijs en wetenschappen op een persconferentie, die 28 april werd gehouden in het Enschedese ziekenhuis Ziekenzorg. Dit n.a.v. zijn bezoek aan Twente, waar hij een bespreking voerde over het samenwerkingsplan met Groningen, de THT en de Twentse ziekenhuizen. Over verdere onderdelen van het Twents-Groningse plan zullen volgend jaar beslissingen worden genomen. De kosten van het nieuwe ziekenhuis zijn volgens de geneesheer-direkteur van 'Ziekenzorg', dr. J. Jelma, geraamd op tachtig miljoen.

TWENTS TEXTIELCONCERN IN OPSPRAAK

ENSCHEDI — In het opinieweekblad 'Campofocus', dat verschijnt aan de Technische Hogeschool Twente, wordt het aftreden geëist van de president-curator van de THT, dr. W. T. Kroese, die ook president-direkteur is van het Nijverdalen Cate textielconcern. Aanleiding daartoe is het voornemen van genoemd concern om samen te werken met een Griekse textielgroep en een spinnerij op te richten in Thessaloniki (Griekenland). De afkeur is gericht tegen het Griekse Kolonels Bewind, dat drie jaar geleden de macht in Griekenland overnam. Reeds eerder — tijdens een discussie-bijeenkomst op 3 april in het politiek café te Nijverdalen — is felle kritiek geuit op de handelwijze van de directie van Nijverdalen ten Cate om in samenwerking met enkele Griekse industriëlen een bedrijf in Griekenland te stichten: de N.V. Ilios-ten Cate, waarin Nijverdalen ten Cate voor 50% deelneemt. De bijeenkomst werd gehouden naar aanleiding van het bekladden van fabrieksmuren van NtC in Nijverdalen en Almelo. In aanwezigheid van o.a. bedrijfsleider J. O. Sielcken van NtC, die in verband met de oprichting van Ilios-ten Cate verschillende keren een bezoek aan Griekenland heeft gebracht, werd aangedrongen op beëindiging van de samenwerking; (met de bouw van de fabriek in Griekenland is reeds een begin gemaakt). Ook het comité 'Vrij Griekenland' betreurt het, dat de door Ten Cate in 1966 begonnen besprekingen niet zijn afgebroken na de vestiging van het dictatoriale regiem op 21 april 1967. Het is duide-

lijk, zo wordt gesteld, dat de directie van Nijverdalen ten Cate hierbij op grond van economische overwegingen een principiële andere politiek heeft gevoerd dan de Raad van Europa, die Griekenland als lid van deze organisatie schorste en de EEG, die besloot in het kader van de reeds vóór 21 april 1967 gesloten associatieovereenkomst geen enkele nieuwe verplichting met Griekenland meer aan te gaan. Deze besluiten waarmee beoogd werd het Griekse dictatoriale onwettige regiem politiek en economisch te isoleren, werden door de Nederlandse regering en het parlement gesteund. De directie van Nijverdalen ten Cate is kennelijk een andere mening toegedaan en meent nieuwe investeringen in Griekenland te moeten doen, aldus het comité.

In 'de Poort van Kleef' te Almelo werd op 13 april een debat gehouden, geleid door de hoofdbestuurder van de PvdA-Hengelo, Wim Meijer. Van de directie van het NtC-concern was niemand aanwezig. Er werd een delegatie samengesteld die met Nijverdalen ten Cate wil gaan praten, terwijl het 2e Kamerlid P. Dankert (PvdA) meedeelde, vragen te zullen stellen aan de ministers van Economische en Buitenlandse Zaken (Nelissen en Luns).

In een nachtelijk twistgesprek van 15 op 16 april tussen eerder genoemd 2e Kamerlid P. Dankert en mr. J. J. C. Alberdingk Thijm, directeur van Nijverdalen ten Cate (NOS-radioprogramma) zei laatstgenoemde o.m.: „We werken met mensen en we geloven dat mensen altijd nog belangrijker zijn dan politiek.”

Dr. W. T. Kroese merkte tijdens een aandeelhoudersvergadering van Nijverdalen ten Cate NV (A'dam 16 april) op, dat de vergunning voor Ilios-ten Cate reeds in februari 1966 werd gegeven, dus door de vorige regering. Bij de huidige regering is slechts nagegaan, of dezelfde faciliteiten zouden gelden. De enige bedoeling was om binnen de EEG een greep te krijgen op een katoen producerend land. Tevens deelde de president-direkteur mee, volgend jaar te zullen aftreden.

In Hengelo heeft het openjeugdcentrum Fashion op 21 april door middel van lezing en film aandacht geschonken aan de derde verjaardag van het Griekse kolonelsregiem. Op de morgen van die dag werden door de Fashion-jongeren stencils uitgereikt aan de fabriekspoorten van het Nijverdalen ten Cate concern met informatie over deze kwestie. De reeks berichten over het Nijverdalen ten Cate concern sluit af met de melding, dat de directie van dit bedrijf negenduizend zilveren tientjes heeft besteld, die zijn geslagen ter herdenking van het feit dat Nederland 25 jaar geleden werd bevrijd van het nazi-regiem. De munten zullen via evenzovele loonzakjes aan het personeel worden uitgereikt in de plaats van een papieren tientje.

over-ge-nd
H.G.
Hij

Almelo 

Wisspaarbank

Wisspaarbank

al uw **BANKZAKEN**

◆
Kantoren te Almelo, Wierden,
Vriezenveen, Rijssen, Nijverdal en
Borne

Het Twentse Serviezenhuis

Heeringa & Co

Grotestr. 79, ALMELO

Wedgwood, Spode,
Royal - Copenhagen

CHEMISCH REINIGEN
VAKWERK DAN

Tempo

Speciale behandeling Si ro-set-kleding,
Terlenka, Dralon. In één dag klaar!
TEMPO, Rohofstr. 2, Tel. 4354

ADVERTEREN IS ETALEREN

■ VEEVOEDER
■ KUNSTMEST EN
■ LANDBOUW-
[BENODIGDHEDEN
in de beste kwaliteiten !!!

Door grote omzet
lage prijzen bij: **A.B.T.B.**
ALMELO

Coöperatie
De Landbouwcoöperatie

is een bolwerk ter beveiliging
ter verdediging
ter bevordering
van de economische belangen
van de vrije zelfstandige onder-
nemers in de landbouw te weten
de Boeren.

COÖP. LANDBOUWERS-
BANK EN HANDELSVER.

HOTEL-CAFÉ-RESTAURANT

de Mooie Vrouw

(TEVENS BENZINE-STATION)

Een van de oudste zaken in Twente
OOTMARSUMSESTRAAT 488 - ALMELO

drogisterij - parfumerie

PRÜMERS

Bornsestraat 72 - Tel. 5650

Het huis voor geschenken

Veur MEUBELS en allens, wat
er zo biejkomp kieken, naar:

TOON a.d. **Tuinstraat**

Tel. 3880

In vrogger dage daansen de leu op
de dell' 'n veertoer. Weer völ later
'n zeuvenspoonk. Rechtervoortfoxtrot,
wals en cha cha in niejmoode
daansscholen:

Wim POLMAN

Ootmarsumsestraat 26 - Tel. 4880

Alle boeken over
TWENTE

Scholten's boekhandel

GROTESTRAAT 116 - ALMELO

wij zijn gespecialiseerd in alle
voorkomende drukwerken zoals

- familiedrukwerk
- periodieken
- blocs enz.

DRUKKERIJ

landhuis

FOTO ROOS SINDS
1905

foto-service

Bornsestraat 26, Tel. 2563

**Hotel
Haarhuis
Zenderen**

In 't herte van Twente

**DIVERSE
PLAATSSEN**

Rijssen DE GLIMLACH
VAN
TWENTE

* Een typisch landstadje temidden van de bossen
* Een ideaal oord voor een rustige vakantie
INLICHTINGEN VVV RIJSSSEN TEL. 2303

DENKT BIJ HET OPLOSSEN
VAN UW PROBLEMEN

RUIMTEVERWARMING
OOK AAN AARDGAS

Gem. Energiebedr. Rijssen

RAIFFEISENBANK

DEL DEN

Alle Bankzaken

SPOORSTRAAT 9 - TEL. 05407-1437

„de kop'ren smorre”

Twents ethoes in Maarkel

an de grote weg van Hengel naar Deamter
[Twentse specialiteiten]

Wiej helpt met an de
bleui en veuroetgang
van **MAARKEL**
met wiede umgeffing

- Coöp. Boerenleenbank en
- Coöp. Landbouwvereniging

C.L.V. LANDBOUWERSBELANG

Haaksbergen

C.L.O.-mengvoeders

Ruwvoeders

Brandstoffen

Met onze mengvoeders altijd de
hoogste productie. **Kunstmeststof-**
fen; keuze uit vele soorten. Ruim
gesorteerd in **vaste brandstoffen**.
Bij ons is het rustig en voordelig
tanken voor brommers, auto's en
tractoren.

C.A. & V.V. BORNERBROEK

TWENTS BERAAD VAN KERKEN

ENSCHEDI — In het Technisch hart van Twente, — de THT — startte op vrijdag 24 april het Twents Beraad van Kerken, waaraan circa achthonderd Twenten deelnamen. Er waren acht secties, verspreid in diverse lokaliteiten van het enorme TH-komplex. Zij behandelden verschillende actuele onderwerpen: 'Bidden nu', 'Wederzijdse dooperkenning', 'het Ambt', 'Democratisch samenleven', 'Geloven nu', 'Kerkdienst', 'Traditie in het gezin', 'Normbesef in de economie'.

De bijeenkomst werd de volgende dag besloten met een slotmanifestatie in het Hengelose stadhuis, waar ds. J. Monteban uit Almelo — initiatiefnemer en voorzitter van het Twents Beraad — een samenvatting gaf van de belangrijkste resoluties. Enkele daarvan luiden: „*Er dient gezocht te worden naar nieuwe vormen van Avondmaalen Eucharistieviering, die zo mogelijk bruikbaar zijn in meerdere kerken. Het verlangen naar een meer frequenter Avondmaalsviering maandelijks of in enkele gevallen wekelijks, is algemeen.*” „*De Kerken moeten zich met de politieke vraagstukken bezig houden, doch in die zin, dat zij die vraagstukken stellen onder de kritiek van het Evangelie. Zij mogen zich niet identificeren met politici of politieke partijen.*” „*Er dient pluriformiteit van kerkdiensten te zijn, waarbij het eigene van de verschillende Kerken behouden blijft. Het over en weer deelnemen aan elkaars diensten wordt verkieslijker geacht dan het ongedaan maken van het eigene.*” „*Het gezamenlijk gebruik van kerkruimten dient zowel om oecumenische als economische redenen door Kerken en Gemeenten ernstig te worden overwogen.*”

De bisschop van Brede, mrg. H. C. A. Ernst, vicevoorzitter van de Raad van Kerken in Nederland, hield tijdens een liturgische dienst in de hal van het stadhuis een toespraak waarin hij ondermeer zei dat het niet mogelijk is christenen te zijn en geen gemeenschap te onderhouden met elkaar.

JUBILERENDE TEXTIELVAKBOND

ENSCHEDI — Een stuk sociale geschiedenis van de textielindustrie ging leven bij de opening van het jubileumcongres van de 75-jarige textielarbeidersbond 'de Eendracht' op 22 april te Enschede. Bondsvoorzitter Th. A. J. de Jong wierp een blik terug in de tijd toen „*de machtsuitoefening van de textielwerkgevers groot was*”, en formuleerde een aantal nog niet vervulde wensen: „*de tariefarbeid dient te worden afgeschaft; nieuwe beloningstechnieken moeten worden ingevoerd; de opleiding moet meer all round gericht worden.*”

'De Eendracht' werd op Pinksteren van het jaar 1895 in Hengelo opgericht als de 'Algemene Wevers- en Spinnersbond,' en is voortgekomen uit de

arbeidersvereniging 'Vooruit' te Enschede: een algemene vereniging van textielarbeiders, waaruit ook kapelaan Ariëns in 1891 verschillende leden heeft aangetrokken (met name het katholieke bestuurslid Johan Brinkhuis en een groepje geloofsgenoten) voor zijn 'Twentsche fabrieksarbeidersbond St. Serverus'. De arbeidersvereniging 'Vooruit' tenslotte is voortgekomen uit de vereniging 'De Broederband' die al in 1885 te Enschede werd opgericht.

BUNDELING MAATSCHAPPELIJK WERK

HENGELO — In mei zal een stichting in werking treden, waarin hervormden uit Hengelo, Delden, Borne, Goor, Markelo en Diepenheim, gereformeerden uit Hengelo, Delden en Goor, baptisten uit Borne en christelijk gereformeerden uit Hengelo nauw gaan samenwerken op het gebied van het maatschappelijk werk. Inmiddels gaan de gedachten ook al uit naar verdere levensbeschouwelijke schaalvergroting en wel door te streven naar een samenwerkingsvorm met het katholieke maatschappelijke werk en de gezinszorg.

BUNDELING NATUUR- EN LANDSCHAPSBESCHERMING

NIJVERDAL — Diverse instellingen, werkzaam op het gebied van natuur en landschap, hebben zich te Nijverdal gebundeld in de 'Stichting Contact Natuur- en Landschapsbescherming Overijssel'. In de Stichting nemen tot nu toe de volgende instellingen deel: *de Enschedese Natuurhistorische Museum Vereniging, het Genootschap Het Oversticht, het Instituut voor Volksontwikkeling en Natuurvriendenwerk, Museum Natura Docet, de gewesten Oost en IJsselstreek van de Natuurhistorische Vereniging, Het Overijsselsch Landschap, het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie, de Vereniging Twents Grondbezit en de Vereniging van Vrienden van Museum Schokland.*

De landelijk werkzame Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland heeft alle medewerking aan de Stichting toegezegd. De natuurbeschermingsconsulenten van de provincie en het rijk (Staatsbosbeheer) hebben zich bereid verklaard het bestuur als adviseur bij te staan.

Met het van start gaan van deze Stichting willen de initiatiefnemers mede inhoud geven aan het Europees Natuurbeschermingsjaar 1970, bekend als N 70. Overijssel is de eerste provincie waar deze bundeling tot stand komt.

STUURGROEP TWENTSE KUNSTENAARS

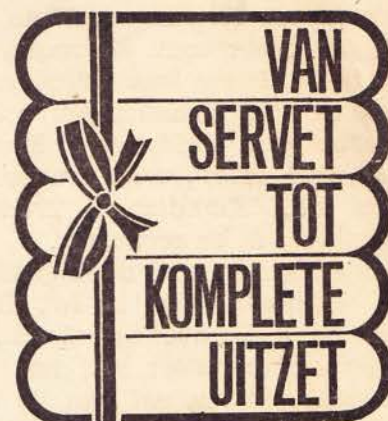
HENGELO — Twentse beeldende kunstenaars kozen op 20 april in het Cosa-restaurant een stuurgroep, die zich wil inzetten voor hun belangen.

GENTLEROY VOOR VRIJETIJD- KLEDING

KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN
GEBR. VAN HEEK N.V. ENSCHEDE.



JORZOLINO



KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN
JORDAAN-TER WEEME N.V. HAAKSBERGEN



ERICA-SERVICE

Doe het zelf en maak van uw tuin een LUSTHOF. Kosteloos maakt ERICA voor U een grondplan. Vraagt inlichtingen.

VéGé

voor $\frac{U}{W}$ levensmiddelen

guller met zegels.. guller met guldens

Op VéGé-artikelen steeds
10 0/0 kort. in geldzegels

Voor al uw
elektrische installaties
op elk gebied

**N.V. Electro
Techn. Bureau**
v/h Sterckel

KOEKOEKSWEG 49, HENGELO

BOS'

polyester en pecolit

Importeur van vlakke polyester platen en
sandwich panelen. In alle maten en kleuren.

BOS'

carrosseriebedrijf n.v.

ALBERGEN (Ov).

TEL. 05494/206

N.V. Aanneming-Mij. vh.

H. W. TE PAS

Enschede

Burgerlijke en Utiliteitsbouw
Gewapend Betonbouw
Grond- Water- en Wegenbouw

ADVERTEREN IS ETALEREN

Cöop. Aan- en Verkoopvereniging

Deurningen

Tel. 05402-201

Veevoeder, Meststoffen
Brandstoffen, Zaaigoed
Pootgoed, Div. artikelen

Alle veevoerders onder CLO-contrôle